

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Архангай аймгийн Хөшөө цайдам музейн 2024 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын хураангуй тайлан

Аудитын код: АРА-2025/24/-НА-СТА-ТШЗ

Цахим хуудас:

www.open.audit.mn

Архангай аймаг

2024 он

Дарга, Тэргүүлэх аудитор Т.Байгалмаа

Утас: 7033-3141

Цахим хаяг: Baigalmaat@audit.gov.mn

Аудитын менежер Д.Нэргүйбаатар

Утас: 7033-2860

Цахим хаяг: Nerquibaatar@audit.gov.mn

Аудитор Б. Азантунгалаг

Утас: 92091017

Цахим хаяг: Azantungalagb@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ

АРХАНГАЙ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

Нутгийн захиргааны ордон, А корпус, 2 дугаар баг,
Эрдэнэбулган сум, Архангай аймаг, 65139,
Утас/Факс: (976) 7033 3141,
Цахим шуудан: arkhangai@audit.gov.mn

2025.08.17 № 16

танай _____-ны № _____-т

АРХАНГАЙ АЙМГИЙН ХӨШӨӨ
ЦАЙДАМ МУЗЕЙН ДАРГА
Т.НАРАНГЭРЭЛ ТАНАА

Хязгаарлалттай дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Архангай аймгийн Хөшөө цайдам музейн 2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Дүгнэлтийн үндэслэл хэсэгт дурдсан буруу илэрхийлэл нь материаллаг боловч өргөн тархаагүй гэж үзсэн бөгөөд санхүүгийн тайланд үзүүлэх нөлөөг эс тооцвол Хөшөө цайдам музейн 2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Сангийн Сайдын 2025 оны А/03 дугаар тушаалаар баталсан журам, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно. Үүнд:

1. Цалингийн сангаас албан хаагчдад 6,671.4 мянган төгрөгийн үр дүнгийн урамшууллыг илүү тооцож олгосон;
2. Соёлын сайдын 2024 оны А/266 дугаар тушаалын дагуу олгосон үр дүнд суурилсан санхүүжилтийн уран бүтээл хийх, эрдэм шинжилгээ судалгааны зардлаас 17,200.0 мянган төгрөгийн үндсэн хөрөнгө бэлтгэж зориулалт бус зарцуулсан;
3. Тээвэр шатахууны 3,374.0 мянган төгрөгийн зарцуулалтын анхан шатны баримтын бүрдэл хангалтгүй

Дээрх зөрчлүүд нь Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Соёлын сайдын 2023 оны А/390 дүгээр тушаалаар баталсан "Үр дүнд суурилсан санхүүжилтийн аргачлал", Засгийн газрын 2019 оны 05 дугаар тогтоолын хавсралтаар баталсан "Төрийн албан хаагчдад мөнгөн урамшуулал олгох журам"-

ыг тус тус зөрчсөн бөгөөд аудитын тохиолдсон байх, иж бүрэн байх, үнэлгээ ба хуваарилалт, нийцсэн бөгөөд зохистой батламж мэдэгдлүүдийг хангахгүй байна.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Монгол Улсад музейн салбар үүссэний 100 жилийн ойн хүрээнд 8,632.4 мянган төгрөг зарцуулж "GO MONGOLIA&ARKHANGAI AIMAG" аймгийн түүхийн есөн гайхамшиг гэрэл зургийн үзэсгэлэнг гаргаж олон нийтэд танилцуулсан байна.

Аудитын гол асуудал

Төсвийн захирагчийн хэрэгжүүлэх Соёл урлаг гэсэн хөтөлбөрийн хүрээнд Үндсэн үйл ажиллагааны зардал, Эрдэм шинжилгээ судалгаа, Гүйцэтгэл, үр дүнд суурилсан санхүүжилт гэсэн 3 арга хэмжээний хүрээнд улсын төсвөөс **546,127.0** мянган төгрөгийн санхүүжилт авч, гүйцэтгэлээр 99.9 хувь буюу **545,762.2** мянган төгрөг зарцуулсан.

Бусад асуудлын хэсэг

Тус байгууллага нь 2024 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд 4 үндсэн зорилтын хүрээнд 34 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж, дэвшүүлсэн зорилт, төлөвлөсөн арга хэмжээний 30 арга хэмжээ 100 хувь, 1 арга хэмжээ 90 хувь, 5 арга хэмжээ 50 хувийн хэрэгжилтийг Соёл, спорт, аялал, жуулчлал, залуучуудын яамнаас 86.0 хувиар үнэлсэн байна.

Санхүүгийн тайланд өгсөн бидний дүгнэлт бусад мэдээллийг хамраагүй ба үүнд ямар нэг төрлийн баталгаажуулах дүгнэлт гаргаагүй болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй. Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР Т.БАЙГАЛМАА

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/ төгрөгөөр /

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	<u>ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН</u>	<u>22,765,553.00</u>	<u>15,798,106.00</u>
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	22,765,553.00	15,798,106.00
354	Хангамжийн материал	22,765,553.00	15,798,106.00
35410	Бичиг хэргийн материал	11,796,340.00	9,339,616.00
35420	Аж ахуйн материал	10,969,213.00	6,458,490.00
2	<u>ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН</u>	<u>633,435,753.52</u>	<u>618,138,861.97</u>
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	633,435,753.52	618,138,861.97
392	Биет хөрөнгө	602,242,753.50	589,199,861.91
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	427,833,715.00	427,833,715.00
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	-45,655,370.16	-77,323,180.32
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	12,600,000.00	12,600,000.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	-3,150,000.00	-9,450,000.00
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	64,154,681.65	80,971,593.65
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-7,863,668.20	-22,743,176.54
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	28,779,344.00	52,657,668.00
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-9,205,948.79	-10,096,757.88
39213	Түүх соёл, музейн дурсгалт зүйлс	134,750,000.00	134,750,000.00
393	Биет бус хөрөнгө	31,193,000.02	28,939,000.06
39301	Программ хангамж	770,000.00	770,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	-76,999.98	-230,999.94
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	30,500,000.00	30,500,000.00
39304	Хуримтлагдсан элэгдэл	00.00	-2,100,000.00
3	<u>НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II</u>	<u>656,201,306.52</u>	<u>633,936,967.97</u>
5	<u>ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН</u>	<u>656,201,306.52</u>	<u>633,936,967.97</u>
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	71,985,600.00	71,985,600.00
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	71,985,600.00	71,985,600.00
51101	Өмч: - төрийн	71,985,600.00	71,985,600.00
512	Хуримтлагдсан үр дүн	584,215,706.52	561,951,367.97
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	584,215,706.52	584,215,706.52
51220	Тайлант үеийн үр дүн	00.00	-22,264,338.55
6	<u>ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V</u>	<u>656,201,306.52</u>	<u>633,936,967.97</u>

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/ төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	449,183,141.65	562,886,700.03
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	34,587,141.65	1,300,000.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	34,587,141.65	1,300,000.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	414,596,000.00	561,586,700.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	406,727,000.00	546,127,000.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	406,727,000.00	546,127,000.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	7,869,000.00	15,459,700.03
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	1,605,000.00	00.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	6,264,000.00	15,459,700.00
2	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	394,017,622.87	583,851,038.58
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	394,017,622.87	583,851,038.58
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	374,290,973.55	561,391,197.46
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	253,372,597.82	381,857,470.71
210101	Үндсэн цалин	138,474,232.92	195,400,392.69
210102	Нэмэгдэл	53,794,348.50	125,654,478.02
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	19,037,466.98	32,168,000.00
210104	Урамшуулал	42,066,549.42	28,634,600.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	31,671,573.84	48,448,784.50
210201	Тэтгэврийн даатгал	21,536,687.91	32,945,121.40
210202	Тэтгэмжийн даатгал	2,533,723.04	3,875,891.67
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	2,026,979.39	1,937,994.45
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	506,755.59	1,937,995.45
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	5,067,427.91	7,751,781.53
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	7,890,170.01	10,767,222.70
210301	Гэрэл, цахилгаан	1,746,943.50	2,553,822.70
210302	Түлш, халаалт	5,767,226.51	7,772,000.00
210303	Цэвэр, бохир ус	376,000.00	441,400.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	5,088,930.00	11,601,786.00
210401	Бичиг хэрэг	662,680.00	1,062,123.00
210402	Тээвэр, шатахуун	1,001,700.00	982,700.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	1,200,000.00	1,176,300.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	120,000.00	117,700.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	2,104,550.00	3,229,600.00
210408	Бараа материал акталсны зардал	00.00	5,033,363.00
2105	Нормативт зардал	262,400.00	257,400.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	262,400.00	257,400.00

Архангай аймгийн Хөшөө цайдам музейн 2024 оны жилийн төсвийн гүйцэтгэл, санхүүгийн тайланд хийсэн аудитын тайлан

2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	16,173,665.00	20,026,700.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	1,805,150.00	650,000.00
210604	Урсгал засвар	14,368,515.00	19,376,700.00
2107	Томилолт, зочны зардал	00.00	1,320,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	00.00	1,320,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	16,518,620.00	23,501,030.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	15,967,700.00	22,411,598.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	30,300.00	00.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	44,500.00	44,500.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо	33,000.00	00.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	308,000.00	294,300.00
210807	Газрын төлбөр	60,000.00	60,156.00
210809	Улсын мэдээллийн маягт хэвлэх, бэлтгэх	75,120.00	690,476.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	43,313,016.88	63,610,803.55
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	00.00	3,468,000.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	43,313,016.88	60,142,803.55
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	19,726,649.32	22,459,841.12
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	19,504,000.00	22,095,000.00
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	19,183,000.00	16,954,200.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	321,000.00	5,140,800.00
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	222,649.32	364,841.12
213302	Засгийн газрын, Засаг даргын нөөц хөрөнгө		
213304	Хөрөнгийн		
3	<u>ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)</u>	<u>55,165,518.78</u>	<u>(20,964,338.55)</u>
225	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	00.00	1,300,000.00
225005	Үнэ төлбөргүй гарсан зардал	00.00	1,300,000.00
4	<u>ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН (4)=(145-225)</u>	00.00	(1,300,000.00)
5	<u>НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)</u>	<u>55,165,518.78</u>	<u>(22,264,338.55)</u>

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/ төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	<u>ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)</u>	<u>414,596,000.00</u>	<u>561,586,700.03</u>
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	00.00	00.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	00.00	00.00
120009	Бусад орлого	00.00	00.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	414,596,000.00	561,586,700.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	406,727,000.00	546,127,000.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	406,727,000.00	546,127,000.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	7,869,000.00	15,459,700.03

131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	1,605,000.00	00.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	6,264,000.00	15,459,700.00
2	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	365,194,300.00	518,040,788.03
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	365,194,300.00	518,040,788.03
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	345,467,650.68	495,580,946.91
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	253,372,597.82	381,917,956.21
210101	Үндсэн цалин	138,474,232.92	195,460,878.19
210102	Нэмэгдэл	53,794,348.50	125,654,478.02
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	19,037,466.98	32,168,000.00
210104	Урамшуулал	42,066,549.42	28,634,600.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	31,658,857.85	48,388,299.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	21,536,687.91	32,903,968.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	2,533,723.04	3,871,007.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	2,023,618.39	1,935,604.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	505,799.60	1,935,604.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	5,059,028.91	7,742,116.00
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	7,890,170.01	10,767,222.70
210301	Гэрэл, цахилгаан	1,746,943.50	2,553,822.70
210302	Түлш, халаалт	5,767,226.51	7,772,000.00
210303	Цэвэр, бохир ус	376,000.00	441,400.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	4,973,110.00	6,443,543.00
210401	Бичиг хэрэг	722,300.00	1,193,600.00
210402	Тээвэр, шатахуун	1,001,700.00	982,700.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	1,200,000.00	1,176,300.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	120,000.00	117,700.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	1,929,110.00	2,973,243.00
2105	Нормативт зардал	262,400.00	257,400.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	262,400.00	257,400.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	19,035,015.00	22,281,700.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	4,666,500.00	981,000.00
210604	Урсгал засвар	14,368,515.00	21,300,700.00
2107	Томилолт, зочны зардал	00.00	1,320,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	00.00	1,320,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	28,275,500.00	20,736,826.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	27,607,700.00	19,968,426.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	30,300.00	00.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	44,500.00	44,500.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо	33,000.00	00.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	300,000.00	294,300.00

210807	Газрын төлбөр	60,000.00	58,900.00
210809	Улсын мэдээллийн маягт хэвлэх, бэлтгэх	200,000.00	370,700.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	00.00	3,468,000.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	00.00	3,468,000.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	19,726,649.32	22,459,841.12
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	19,504,000.00	22,095,000.00
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	19,183,000.00	16,954,200.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	321,000.00	5,140,800.00
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	222,649.32	364,841.12
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	222,649.32	364,841.09
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)	49,401,700.00	43,545,912.00
5	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)	49,401,700.00	43,545,912.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	49,401,700.00	43,545,912.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	49,401,700.00	43,545,912.00
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	49,401,700.00	43,545,912.00
6	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)	-49,401,700.00	-43,545,912.00
7	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ	00.00	00.00
8	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)	00.00	00.00
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	00.00	00.00
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	00.00	00.00

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Бусад	Засгийн газрын хувь оролцооний нийт дүн
C01	2023 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	71,985,600.00	00.00	529,050,187.74	00.00	601,035,787.74
C03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	71,985,600.00	00.00	529,050,187.74	00.00	601,035,787.74
C07	Тайлант үеийн үр дүн	00.00	00.00	55,165,818.78	00.00	55,165,818.78
C08	2023 оны 12-р сарын 31-	71,985,600.00	00.00	584,215,706.52	00.00	656,201,306.52

	нээрх үлдэгдэл					
D01	2023 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	71,985,600.00	00.00	584,215,706.52	00.00	656,201,306.52
D03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	71,985,600.00	00.00	584,215,706.52	00.00	656,201,306.52
D08	Тайлант үеийн үр дүн	00.00	00.00	-22,264,338.55	00.00	-22,264,338.55
D09	2024 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	71,985,600.00	00.00	561,951,367.97	00.00	633,936,967.97

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/төгрөгөөр/

Эдийн засгийн ангилал	Үзүүлэлт	Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Хувь
2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	546,127,000.00	545,762,158.91	364,841.09	99.93%
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	546,127,000.00	545,762,158.91	364,841.09	99.93%
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	529,172,800.00	528,807,958.91	364,841.09	99.93%
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	381,964,100.00	381,917,956.21	46,143.79	99.99%
210101	Үндсэн цалин	196,059,000.00	195,460,878.19	598,121.81	99.69%
210102	Нэмэгдэл	125,102,500.00	125,654,478.02	(551,978.02)	100.44%
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	32,168,000.00	32,168,000.00	-	100.00%
210104	Урамшуулал	28,634,600.00	28,634,600.00	-	100.00%
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	47,745,700.00	47,745,699.00	1.00	100.00%
210201	Тэтгэврийн даатгал	32,467,000.00	32,467,000.00	-	100.00%
210202	Тэтгэмжийн даатгал	3,819,600.00	3,819,599.00	1.00	100.00%
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1,909,900.00	1,909,900.00	-	100.00%
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	1,909,900.00	1,909,900.00	-	100.00%
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	7,639,300.00	7,639,300.00	-	100.00%
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	10,767,400.00	10,767,222.70	177.30	100.00%
210301	Гэрэл, цахилгаан	4,110,400.00	2,553,822.70	1,556,577.30	62.13%
210302	Түлш, халаалт	6,215,600.00	7,772,000.00	(1,556,400.00)	125.04%
210303	Цэвэр, бохир ус	441,400.00	441,400.00	-	100.00%

Архангай аймгийн Хөшөө цайдам музейн 2024 оны жилийн төсвийн гүйцэтгэл, санхүүгийн тайланд хийсэн аудитын тайлан

2104	Хангамж, бараа материалын зардал	3,967,200.00	3,962,943.00	4,257.00	99.89%
210401	Бичиг хэрэг	708,600.00	708,600.00	-	100.00%
210402	Тээвэр, шатахуун	982,700.00	982,700.00	-	100.00%
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	1,177,200.00	1,176,300.00	900.00	99.92%
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	117,700.00	117,700.00	-	100.00%
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	981,000.00	977,643.00	3,357.00	99.66%
2105	Нормативт зардал	257,400.00	257,400.00	-	100.00%
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	257,400.00	257,400.00	-	100.00%
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	46,192,200.00	46,188,612.00	3,588.00	99.99%
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	10,681,000.00	10,681,000.00	-	100.00%
210602	Тавилга	11,600,000.00	11,600,000.00	-	100.00%
210604	Урсгал засвар	23,911,200.00	23,907,612.00	3,588.00	99.98%
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	38,278,800.00	37,968,126.00	310,674.00	99.19%
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	37,379,900.00	37,378,426.00	1,474.00	100.00%
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	250,000.00	00.00	250,000.00	0.00%
210803	Даатгалын үйлчилгээ	29,700.00	00.00	29,700.00	0.00%
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	48,000.00	44,500.00	3,500.00	92.71%
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	21,800.00	00.00	21,800.00	0.00%
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	294,300.00	294,300.00	-	100.00%
210807	Газрын төлбөр	58,900.00	58,900.00	-	100.00%
210809	Улсын мэдээллийн маягт хэвлэх, бэлтгэх	196,200.00	192,000.00	4,200.00	97.86%
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	16,954,200.00	16,954,200.00	-	100.00%
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	16,954,200.00	16,954,200.00	-	100.00%
	<u>ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР</u>	<u>546,127,000.00</u>	<u>545,762,158.91</u>	<u>364,841.09</u>	<u>99.93%</u>

1310	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	546,127,000.00	545,762,158.91	364,841.09	99.93%
131001	Улсын төсвөөс санхүүжих	546,127,000.00	545,762,158.91	364,841.09	99.93%
62	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	14	14	0	100.00%
620001	Удирдах ажилтан	1	1	0	100.00%
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	7	7	0	100.00%
620003	Үйлчлэх ажилтан	6	6	0	100.00%

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Гүйцэтгэл
I	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	15,459,700.03
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	15,459,700.03
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	10,318,900.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	642,600.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	436,968.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	51,408.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	25,704.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	25,704.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	102,816.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	2,480,600.00
210401	Бичиг хэрэг	485,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	1,995,600.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	1,229,000.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	1,229,000.00
2107	Томилолт, зочны зардал	1,320,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	1,320,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	1,178,700.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	1,000,000.00
210809	Улсын мэдээллийн маягт хэвлэх, бэлтгэх	178,700.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	3468000.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	3,468,000.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	5,140,800.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	5,140,800.00
II	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	15459700.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	15,459,700.03

131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	15,459,700.03
IV	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(II)-(I)	
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	

5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар нийт **3,453.0** мянган төгрөгийн 2 алдаа¹ илэрснийг аудитын явцад бүрэн залрууллаа.

Залруулсан алдаа:

- ✓ Бараа материалын дансанд 2,529.0 мянган төгрөгийн үндсэн хөрөнгийн шинжийг агуулсан хөрөнгийг бүртгэсэн нь УСНББОУС 1, 12, 17, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5.4.1, 13.1 дэх заалт болон аудитын тохиолдсон байх, иж бүрэн байх, үнэлгээ ба хуваарилалт, нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байгаа тул бараа материалын тайланд залруулга хийлгэлээ.
- ✓ Бараа материалын дансанд 924.0 мянган төгрөгийг шууд зардалд бүртгэсэн нь УСНББОУС 1, 12, 17, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5.4.1, 13.1 дэх заалт болон аудитын тохиолдсон байх, иж бүрэн байх, үнэлгээ ба хуваарилалт, нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байгаа тул бараа материалын тайланд залруулга хийлгэлээ.

Аудитаар нийт **27,246.7** мянган төгрөгийн зөрчил² илэрснээс, 6,671.7 мянган төгрөгийн 1 зөрчилд төлбөрийн акт тогтоож, 20,575.0 мянган төгрөгийн 2 зөрчилд албан шаардлага хүргүүлжээ.

Аудитаар залруулагдаагүй 3 зөрчилтэй асуудлын материаллаг алдаа зөрчил нь 27,246.7 мянган төгрөг бөгөөд тогтоосон материаллаг байдлын дүн 2,815.1 мянган төгрөгөөс их байгаа тул **Хязгаарлалттай** дүгнэлт өглөө

5.1 Төлбөрийн акт

Музейн даргын 2024 оны Б/11, Б/15, Б/17, Б/21 дүгээр тушаалаар 7 албан хаагчид нийт 6,671.7 мянган төгрөгийн үр дүнгийн урамшуулал илүү тооцож олгосон байна.

5.1.1 Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.1-д "Төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах" Засгийн газрын 2019 оны 05 дугаар тогтоол "Төрийн албан хаагчид мөнгөн урамшуулал олгох журам"-ын 2.2-т "Төрийн албан хаагчид улирлын ажлын үр дүнгээр олгох мөнгөн урамшууллын дээд хэмжээ нь албан хаагчийн албан тушаалын сарын үндсэн цалингийн 50 хувиас хэтрэхгүй байна" гэсэн заалтуудыг зөрчсөн байна.

¹ Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулах, буруу тусган илэрхийлэх, үүнд, математик үйлдлийн алдаа, НББ-ийн бодлогыг мөрдөхөд гарсан алдаа, бодит байдлыг буруу тайлбарласан /буруу ойлгосон/, хайнга хандсан /мартсан, тэмдэглээгүй орхисон/,

² Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

Шийдвэрлэсэн нь: Төсөвт төвлөрүүлэх төлбөрийн акт тогтоов.

5.2 Албан шаардлага

5.2.1 Соёлын сайдын 2023 оны А/390, 2024 оны А/266 дугаар тушаалын хүрээнд үр дүнд суурилсан санхүүжилтийн уран бүтээл, эрдэм шинжилгээ судалгааны ажил хийх зардлаас “ДТТЭ” ХХК-иар 17,200.0 мянган төгрөгийн үндсэн хөрөнгө бэлтгэсэн байна.

Энэ нь Соёлын сайдын 2023 оны А/390 дүгээр тушаалын Соёлын байгууллагын үр дүнд суурилсан санхүүжилтийн аргачлалын 7.1.1-т "Хөтөлбөр арга хэмжээ буюу уран бүтээл хийх, эрдэм шинжилгээний судалгааны ажлын зардалд 30 хувийг санхүүжүүлэх" гэсэн заалтыг зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Зөрчлийг арилгуулах, таслан зогсоох албан шаардлага хүргүүлээ.

5.2.2 Тээвэр, шатахууны зардлын 3,375.0 мянган төгрөгийн зарцуулалтыг нярвын тайлангаас хөөн шалгахад автомашины жолоочийн тооцооны хуудас хөтлөөгүй, спидометрийн заалтыг тэмдэглээгүй, шатахууны тооцоо бодоогүй байна.

Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.1-т “Анхан шатны баримт нь нягтлан бодох бүртгэл хөтлөх, санхүүгийн тайлан, мэдээллийг үнэн, зөв гаргах үндэслэл болно”, 13.5-т “Анхан шатны баримтад түүнийг үйлдсэн, зөвшөөрсөн буюу шалгасан ажилтан гарын үсэг зурж, тамга, тэмдэг дарснаар уг баримт хүчин төгөлдөр болно”, Сангийн сайдын 2017 оны 347 дугаар тушаалаар баталсан “Өмчийн бүх хэлбэрийн аж ахуйн нэгж, байгууллагад нийтлэг хэрэглэгдэх анхан шатны бүртгэлийн маягтыг нөхөх заавар”-ын 6.4 “Хөнгөн тэрэг хэрэглэсэн албан тушаалтан хэдэн км явснаа хянаад гарын үсэг зурна. Тооцоог нягтлан бодогч хийж, нийт дүнгээр түлш, шатахууны хэмнэлт, хэтрэлтийг гаргана” гэсэн заалтуудыг зөрчсөн байна.

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл /мянган төгрөг/

Байгууллагын нэр	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс				Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Залруулсан		Залруулаагүй		Тоо	Дүн
							Тоо	Дүн	Тоо	Дүн		
Үндсэн хөрөнгө буруу илэрхийлэгдсэн	1	2,529.0			1	2,529.0	1	2,529.0				
Бараа материал буруу илэрхийлэгдсэн	1	924.0			1	924.0	1	924.0				
Нийт дүн	2	3,453.0			2	3,453.0	2	3,453.0				

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Нийт зөрчил	Үүнээс			
		Төлбөрийн акт	Албан шаардлага	Зөвлөмж	Хууль, хяналтын байгуул

									албан шаардлага		агад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
Үр дүнгийн урамшуулал илүү тооцож олгосон	1	6,617.7	1	6,617.7	-	-	-	-				
Үндсэн хөрөнгө бэлтгэсэн	1	17,200.0			1	17,200.0						
Анхан шатны баримтын бүрдэл дутуу	1	3,375.0			1	3,375.0						
Нийт дүн	3	27,192.7	1	6,617.7	2	20,575.0						

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/мянган төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Үүнээс					
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил								
-	-	-	-	-	-	-	-	-
Бусад хууль тогтоомжтой холбоотой зөрчил								
Хөшөө цайдам музей					-	-	-	-